

اسكى غلطه

استانبول شہری مجلسی جمعیتی
ایلك مؤسسہ می فرانسز سفیرہ می
مادام بومپار جناب لرینہ

و
بنالری

مؤلفی :
جلال اسعد

استانبول

احمد حسن اورنگزیب

۱۳۲۹

اسكى غلظه

استانبول شہری مجلری جمعیتی
ایلك مؤسسہ سی فرانسیزہ پره سی
مادام بومپار جناب لرینہ

و
بنالری

مقدمہ

بیزانس قارشوسنده و خلیج کینارنده اولوب بیزانس شہرینک
حیات تاریخیسنه از چوق قاریشان و اونکله برلکده یاشایان غلظه
شہری بیزانسیک ایلك کونلرندن بری همان اظهار وجود ایتدیکی
وقرون وسطاده پک مهم وقایعه صحنه اولدینی حالدہ درجه اهمیتتی
قدر کندیسندن بحث ایدلمه مشدر . بوکاده سبب مورخلرک بتون
نظر دقتلری غلظه قارشوسنده کی بیوک بیزانس شہرینه عطف
ایتملری اولمشدر . و الحاصل بیزانس ، غلطه یی دایما یاننده او قدر
کوچوک براقمشدر که مورخ و وقعه نویس لر شو کوچوک شہرہ لایق
اولدیعی اهمیتله باقمامشدر . واقعا غلطه یی دایر یازیلش بر قاج مهم
اثر وارد . فقط بونلرک اکثریسی لایلك نقشه نظرندن یازیلش
اولوب اونلرده کرک اتار عتیقه و کرک بیزانس تاریخنک غلطه یی
عاند تفصیلاتی اہمال ایدلمشدر .

احتمال که بیوک بر غیرت و اقدام ایله چایشیلہ رق پراکنده وثیقه لر دن
غلطه نک مفصل بر تاریخنی یایمق ممکن اولہ جقدر . فقط انشآت

وتحوالات طوپوغرافیه به بیزانسدن زیاده معروض قالان غلضده بوکون آراتق قلعه لرندن و اسکی مبانیدسن انجق جزئی بر پارچه قالمش مشروطیت ک شهر مزه ویردیکی فعالیت مالیه و اقتصادیه طولاییدیه شهرک مرکز تجارتي اولان غلطه هریردن زیاده دکشمکه واسکی بنالری بیقیلهرق یرلرینه یکی انشات یاییلهغه معروض اولدیغندن بش اون سنه سوکرا بوکون اوتده بریده تصادف ایدیان ایزلری بیله بولوق قابل اولیه جقدر .

ریختیم ، غلطه نك کوپرو ایله طوپونخانه آراسنده کی ساحلی تماماً وطنیه جق درجه ده دکشیدر مشدر . خلیج جهنده یاییله جق ریختملرده بالاخره او قسمک شکل و وضعیتنی دکشیدره جقدر .

یالکز بزده دکل ستون دنیاده مهندس لرك غدار جدولارینک چیزدیکی خطلر داخلنده بولمقاه محو و نابدید اولمغه محکومیتدن قورتوله میان اثار عتیقه نك بو صورته اورته دن غائب اولوشلری بالطبع هنوز مکمل بر تاریخی یاییلمامش بر شهر ایچون بر ضیاعدره غلطه شهری شیمی یه قدر کچیردیکی هدمیاته رغماًینه بوکون ایجه قیمتلی مبانی تاریخیه نی احتوا ایتمکده در . باخصوص بیزانس معماری ملکسی سنک تدقیقه خدمت ایده جک بعض قیمتلی نمونه لری ده حائزدر . فقط وقتیه شهری احاطه ایدن سورلر بوکون موجود دکدر . بونلر کاملاً هدم ایدلمش وانجق بعض باغچلر ، دکانلر ویا بنالر ایچنده قالان پارچه لر کنیدیلرینی قورتاره بیلمشلردر . شهرک اسکی شکلی بولوق سورلرک اشغال ایتدیکی قسمی تعبینه

متوجهند که تاریخچه و وقایعنامه‌لرده و یا خود اسکی و ثقیله ره بو
موقعل اساس اعتبار ایدیله‌رک ویریلن تعریفاته نظراً بعض مبانی
مشهوره‌نک موقعلری تعیین ایده‌بیلسون .

بناءً علیه اولاً بو سورلرک بو کونکی سواققلره نظراً نره‌لردن
کچدیکنی تعیین ایلک ایجاب ایدر . بو کون آله موجود اولان
بر قاج اسکی خریطه محللرینه تطبیق اولونمق و موجود اولان
نقطه‌لر اساس اتخاذ ایدیلمکله بوکا بر درجه‌یه قدر موفق اولمق
قابلدر . فقط یارین بو ممکن اوله‌میه‌جقدر . بو کوچک کتانه
غلطه‌نک مفصل تاریخچه کیریله‌جک دکدر . یالکیز سورلری
ومبانیسنه عائد وقایعی خلاصه اولوندقدن‌تکره بو کون موجود اولان
ومرور زمانله ضیاعه محکوم اولان اسکی مبانی حقیقه‌کی مشاهداتمز
نقل ایدیله‌جکدر . بونکله هم بالاخره غلطه حقیقه‌ده تبعاتده
بولنه‌جق اثار عتیقه‌متخصصلرینه برمدخل حاضر لاق و همدشه‌رلرک
تاریخچه مراقایدن سیاحلرک تدقیقاتی تسهیل ایتش اولمق کبی
بر خدمت ناچیزانه‌ده بولونه‌جغمی امید ایدیورم .

غلطه‌نک اسمی

غلطه‌نک اسمی نره‌دن کلیور ؟ بیزانسلی « ده‌نیس » [۱]
ومورخ « سترابون » . کوره [۲] غلطه‌یه اسکیدن Sykai « سیقانه »

[۱] Pierre Gylles de topografia 322

[۲] سقارلاتوس . بیزانتیوس جلد ۱ صحیفه ۳۴

(ἔφυλα) (ἔφυλάδης) « سیکودیس » ویا Sykaena « سیقانا » دیرلر مش . بونک روجه ده معناسی ایجیرلاک در . سبیده غلطه جهتی باغلا اولوب پک چوق ایجیر اغاجلری بولونمسندن ایمش . خرسیتیانلک ایلك زمانلر نده (آریر و بویامس) فن دقلیده آرام ایدن ایسقیوس περτίηαγος پرتیناقوس متره بولایتخانه یی غلطه یه نقل ایتشیدی . بوراسی برکوک کوی شکلنده اولوب سقارلاتوس اثر نده تئودوس زماننده کی غلطه یی تعریف ایدرکن اطراف یی دیوارله محدود اولان قسم داخلنده ۱ کلیسا ۱ حمام ۱ تیاترو بر دک من ۴ خصوصی دکر من ۴۳۱ خاه بواندیغنی و ۳۴ شهر محافطی بوانوب بونلره Collegiatos دینلدیکنی یازیور .

بیزانسی « تئیهن [۱] » زماننده غلطه یه ژوستینیانا « ویا ژوستینیانو بولیس دیرلر مش . بونسمیه نک سبیده - مورخ پروقوبه کوره - غلطه جهته بولان و مقدا بیوک قونسطنتین طرفندن ، پیلان برج و مبانی یی ایمبراطور ژوستینییه نک تعمیر ایتدیره رک بعض بنالر ده علاوه ایتدیر مش اولسی ایمش ، حتی بوراده ژوستینییه نک برده سرانی وارمش که بوقوندیاماس دیرلر مش [۲] .

بعض مؤلفر « غالا » کله - نک روجه ده سود معناسی افاده ایتسنه باقهرق Galatia غلطه تسمیه سنک اوراده کی اینک آخورلرینه و سود خانه لره اضافه اولدینی سولمشلر و بو بروایت اساطیره صیراسنه کچمشد . حتی آسکی استانبوله دائر مقدا یازدیغمز

[۱] Etienne de Bysance, Dictionnaire d' Histoire et de Géographie

[۲] Scarlatos Byzantios جلد ۸ صحیفه ۳۴

کتابده بزده بوسبب تسمیه به متمایل بولشمش ایدک .

سلطان ابراهیم زمانه تصادف ایدن (۱۰۴۹-۱۰۵۸) اولیا
چلبی نیک سیاحتنامه سنده (جلد ۱ صحیفه ۴۲۶) غاطه حقنده بهض
ایضا حانه تصادف اولونیور . حکایاتی تدقیقات مهمه به استناد
ایتدیر مکسزین یازمش و باخصوص کورمدیجی جهتلرده روایاته
بک زیاه قامش و حقیقت سوسی ویرمش اولان مؤلف مومی الیه
دیور که «اولاق-طنطینیه قلعه سی بنا اولندقدنصکره غاطه طرفلری
برچترار خوش هوا ، محصولدار قرای دلربا اولغله بالعموم صاعماللر
قیونلرینی و صیغیرلرینی بو غاطه طور اغنده اولتلاته رق س-ودینی
قراله تقدیم ایدرلردی . بو محصولدار یرده کی نبات و برکت اناری
اوله رق سود غایت لذیذ حصوله کلدیکندن اس-منه غالاته دیرلز .
بالاخره چوبان مسکینی حالی آلدیغندن قورشونلی مخزن جوارنده
قلعه کبی بر جای مناص انشا ایتدیلر .»

بعض-یلریده بو کله نیک سبب تسمیه سنی عمر بجهده «قلعه»
کله سنده آرامغه قدر وارمشلردی .

۱۱۲۰ تاریخ میلادی سنده استانبولده تولد ایدوب ۱۱۸۰ ده
وفات ایدن «پیه رجیل» ک کتابنده بحث ایتدیگی شاعر و مورخ
مشهور «چه چس» Tzetzes ک افاده سنه کوره روملرک «غلاط»
تعبیر ایتدکلری «غولوالر» کندی ریئسلیری Brennos بره نوس ک
اداره سنده بورادن کچک شلر و بوشهره کندی اسملرینی بیراقشلردر . [۱]

[۱] سلت و کلت دنیله ن اقوام قبل المیلاد ۲۷۸ تاریخنده طونه
یوقارولردن اینه رک ایکی به ایرلشلر ، بونلردن بر قسمی «لیون» جهتنه
برقسمیده «استانبول» طرفنه طوغرو یورومشلردر .

روملرک عمومیتله لاتینلره یعنی بزم فرنک دیدیکمز غرب
خرستیانلرینه خالوس دیدکلرینه باقیلیر و بوشهرکده اوتهدنبری فرنکلر
طرفدن اسکان ایدلدیکی و اناطولیده مقدا غالا طرک اسکان ایتدیکی
مملکتله غالاته آتسمیه اولدینی دوشونولورسه غلطه کله سنک سبب
تسمیه سی حقدله طوغروجه برفکر ایدینلماش اولور . [۱]
ذاتا بو اسم خریطه اوزرنده بشقه یرلرده تصادف
ایدیلکده در .

أپیر قطعه سنده غالاتیا اسمنده بر شهر اولدینی کبی رومانیا ده کی
غالاص ویا قلاص شهر یله ده بو اسم اره سنده بر مشابته کورولبور .
مع مافیله غلطیه روملر Πέρα « پهرا » قارشو یاقه ویا کچید
معنانه « پهرا ما » دیرلردی .

اون ایکنجی عصر میلادیده استانبولی زیارت ایدن ابن بطوطه
بوراسنک غلطه تسمیه ایدلدیکنی افاده ایله بوشهر حقدله بعض
ایضاحات ویریور .

عین تاریخده استانبوله سیاحت ایدن « بنیامه ن دو توده ل »

بونلر اوچ قبیله دن عبارت اولوب Tectosages, Tolistoboiens
Troemes ناملرینی آلیرلردی . بونلر اناطولینک وسطنده انقره ولایتله
یوزغاد سنجاغنک شرق طرفلرینه یرلشمشلردی که اورایه قدیم « غالاتیا »
Galatie دینور . تاریخده اقوام مذکوریه غالا ط ، غالاته ، کلثائه
وکلته تعبیر اولنور .

[۱] حواریوندن سن پولک بر باناییریکنده پهرا سا کنلرینه « عزیز
غالاتلر » دییه خطاب ایتدیکنی سقارلاتوس بیزانتیوس یازیور .
(جلد ۱ صحیفه ۳۵)

دخی او زمان موسویلرک استانبول طرفنده اسکان ایتمسی ممنوع اولوب « پەرا » تسمیه ایدیان قارشو جهتهده اوطوردقلرینی افاده ایتمسینه نظراً بوراسنک هم غلطه و هم پەرا تسمیه ایدلیدیکی وموسویلرک اوطوردیغی قسم - که وقتیه پراسکویه دنیلن خاصکوی در - ینه « پەرا » قسمنه داخل اولدیغی اکلشلیور .

غلطهده اسکان ایدن واورایه صاحب اولان جنویزلر بوشهره عمومیتله « پەرا » دیرلردی . جنویزلر کندی جماعتلرینه بیله (*magnifica communita di Peyra*) «مانیئیفیکا قومونیتا دی پەرا » یعنی « پەرا جماعت معظمهسی » نام رسمیسینی ویریرلردی .

غلطه اسمی ایسه انجق عثمانلی فتحندن ایکی عصر صوکر ا یعنی ۱۶۵۷ سنه میلادیهلرینه طوغری تکرار جماعتک اوراق رسمیه نری وزرنده کورونمکه باشلیور . [۱]

ظن اوائیورکه اوزمان شهر بیویهرک ارقهده کی پەرا باغلیری دنیلن صیرتله یعنی شیمدیکی بک اوغلنه طوغری اولر انشا ایدیلوب « پەرا » اسمی بالخاصه یوقارو جهتله منحصراً قالمقده قلعه داخلنده بولتان قسمه ینه اسکی اسمی اولان غلطه نامی ویرلمش و « پەرا » ده صرف شیمدیکی « بک اوغلنه » منحصراً قالمشدر .

والحاصل پەرا لاتین جماعتک صوک اوراق رسمیه سنده و فاتح طرفندن جنویزلره ویریلن فرمانده غلطه اسمی کورلمکده اولسی صوک زمانلرده غلطه اسمک استعمال ایدیلدیکنی کوستریور .

تورک‌ها بوجهته حتی یکیچر بلره مخصوص اولان غلظه سرایی [۱]
بواندینی محله قدر بیاه غلظه دیمشردر .

[۱] عصر بایزید ثانی به قدر غلظه پنجه‌بازارینک (وویوودا)
قوناغندن یوقاروسی صیدوشکاره جیبان جبل چنکستان اولسیله (بایزید
ثانی) حضرتلری آوان جوانیده موسه شتاده بو شاخسار وحررده
برکون تصیده تصدی بیوردقلرنده اثنای تک وپوده نأتیر شدت باد
وبروددن یخضور اوله‌رق تسخین وجود ایده‌جک بر محل جستجوسنده
ایکن طوپخانه دن بك اوغنه دوغری چیقان وغلظه سراینک جنبنده
بوغاز کن شاخسارنده بولنان بر کلبه دن رونما اولان دومان اوزرینه
واروب کلبه دروننده تازه تازه کل فداندلری ایچنده بر عزیز متعبدک آرامی
مشبود هایونلری اولسیله کلبه یه داخل وطریق تفویه اولان میل و محبت
هایونلری جهتیله الفت عزیزدن محظوظیت حاصل اوله‌رق عزیز مشارالیه
(کل بابا) بردخواه‌کزو ارمیدر بیوردقلرنده جواباً (پادشاهم شودر وه جکه
بر مکتب عرفان تأسیس وترتیب بیورده اوراده اوقویوب یازاندلری خدمت
هایوننده استخدام ایله وقتا من‌الاقوات دولتکه لازم اولور) جوابیله
ایله کوستردیکی اوتوز بیک زراعدن زیاده اولان عرصه‌نک اطرافنه
بردیوار چکیله‌رک بر جامع شریف ایله ایکیشر یوز آدمی استیعاب ایدر
اوج قغوش وهر قغوشه برر حمام وضبط دائره‌سی ومطبخ انشا ومجرب
درایتکار بر آق اغایی ضابط اولمق اوزره غلظه سرایی اغایی تعیین
وبدایت درسلی خواجه‌لکنه مشارالیه کل بابایی تعیین ایلدی »
غلظه سرایی اندرون هایونه ایکنجی و سرایی هایوننده کی کوچک اوطه
برنجی مکتب اعدادی اتخاذا وبقیة قانونلرینک عصر (سلیمان خانیده)
اکماله اغاز اولومشدر .

سلطان سلیم زماننده ۹۷۸ تاریخنده غلظه سراینده کی اغالراندرونه
واسکی سرایه نقل ایله سرایی مذکور مدرسه اعتبار اولومش وروایته
کوره مراد خان ثالث عصرنده ینه سرایی اولمق اوزره اغوات وضع
اولومش احمد خان اول عهدنده بر دفعه دهها تخلیه ایله ینه مدرسه‌به

تورکار «پهرا» اسمی قولالاناماش-لردر . غلطه صرتلرینه
طوغری بیودیکی زمان اورالرینده «بك اوغلی» تسمیه ایتمشلردر
بونك سبب تسمیه سی ایسه اوجوارده قوناغی بونان و «بك
اوغلی» تسمیه اولان غریتی دن طولاییدر . بوقوناق حقنده
طنین غزته سیله نشر ایتدی کمز مقاله نك بعض جهتلرینی اختصار
ایده رك بورایه عیناً نقل ایدیورز .

«ترالر آره سنده برپایه دن عبارت اولان شمیدیکی نك اوغلی
جاده سی تقسیم میداننه قدر کلیر . اورادن کوچوک و طوبراق
یوللرله بیوکدره یه ، جه-انکیر جهتلرینه . طولمه بانچه طرفنه
آریا پردی .

حتی یقین وقتلره ، ایکی یوزسنه اولیسنه قدر تقسیم میدانی
قیروی شکنی محافظه ایتش ایدی .

بروفسور مورتمانده کوردیکمز اسکی بر بویالی رسم شیمیدیکی

و فقط طلبه علومک برشی اوکر نه مدکلری حکمت خفیه یه حمل ایله عثمان خان
ثانی زماننده اوچنجی کره سرایده قرار و ۱۰۷۶-۱۰۷۷ ده دور سلطان محمود خان
رابعه کوهرلی زاده فاضل احمد پاشا نك زمان صدارتنده ینه اغالر آندرونه
نقل و مدرسه یه تحویل اولونمشیدی ۱۱۲۶ محرمنده سلطان احمد خان
ثالث صدر اعظم لردن سلحدار شهید علی پاشا مرحومک محمته یه تکرار
سرای اولیق اوزره ابنیه سی تنظیم و برقصه عالی انشا و ترسیم ایله دردنجی
دفعه اوله رق سرای اعتبار اولدیغنه دائر دروننه برلوجه ده شاعر بحرخی افندی
مرحومک انشاد ایلیکی تاریخ تعلیق اولمشدر . (تاریخ عطا جلد ۱ صحیفه ۷۹)
سلطان محمود خان اول زماننده ینه تعمیر و اغالر اقامه سیله سرای اتخا
اولوندی . ۱۲۳۵ سلطان محمود ثانی زماننده سرای مذکور کلیاً هدم
و تجدید اولوندی .

تقسیم صوبی خزینہ سیلہ یا نندہ کی اغاجی، یکیچر بلرک آت اوستندہ جولانلرینی کوستر مکده در که بوندن ده بورالرک برقاچ یوز سنه اولکی حالی حقنده بر فکر ایدینک ممکندر .

تقسیم میدانی تنظیم ایدیلیرکن بولسان ستون پارچه سنک بو رسمده بر باغچه تصادف ایدن یر اولدینی کوریلپور .

برچوق افادات تاریخیه نظرأ بو باغچه - که شمیدیکی طوپیجی قشاهسی و تقسیم کوشه سنه طوغری نصادف ایدن اخور وقغوشلرک بولدینی یردر - بک اوغلی دنیلن ذاتک باغچهسی ایدی . و بو باغچه نک اورته سنده قوناغی و مختلف کوشکلری واردی .

بو ذاتک اصل اسمی Louigi Critti لوییجی غریتی ایدی . سلطان سلیمان قانونی زماننده حکومات اجنبیه ایله پادشاه آره سنده مهم برواسطه مخابره اولان و تاریخده یک مشهور بولنان بر وندیکلیدر .

وندیکک استانبول ایلیچیلکنده بولنوب بالاخره وندیک جمهوریتی بکی تعیین اولونان « آندره آغریتی » نک استانبولده ایکن بر روم قادیلیه مناسبتدن تولد ایتش و شرق مسائلهده یتیشه رک وزیر ابراهیم پاشا واسطه سیلہ سلطان سلیمان کندیسنی طانتدیرمش ایدی .

بر مدت مجارستانده دخی پادشاهک قائم مقامی صفتنده بولندی و برچوق ایشلره قاریشدی . نهایت اولیه بر موقع کسب ایتشدی که اوکا طانیشلیمه دن هیچ بر ایش کورولمز اولمشدی . سلطان سلیمان آراسیرا غریتی نک قوناغنه کله رک مسافر قالیر و اوراده

ا کلنجہلر ترتیب اولنوردی . هاممہر تاریخی بوندن بحث اییدیور .
ابراہیم پاشانک ایسہ همان ہرکون کلوب ساعتلرجه وقت کچیردیکی
بریر ایدی .

تورکلر ایسہ غلطہبی شہرک ایچنہ حصر ایتمکله بورالره یعنی
غلطہ سرایندن اوتلرہ، غریبتی یہ اضافہ (بک اوغلی) تعمیر ایدر .
لردی . ایشتہ بوتعمیر سلطان سلیمان قانونی زمانندن بریدر .
بک اوغلی غریبتی بک قوناغی پیرادہ لاتین مزارلنی یانندہ
اولدیغنه داتر بعض آثار تاریخیہده معلوماتہ تصدیف ایتمدیکی
پروفیسور مورتمان سویلیور .

لاتین مزارلنی شیمدیکی تقسیم باغچہسنک یانندہ یعنی شیشلی یہ
طوغری اولان جہتندہ اولدیغنه کورہ قوناغک موقعی طوپیجی
قشلہسی طرفلرینہ ویاخود ایاس پاشا اوستلرینہ طوغری اولسی
بک محمدر . ذاتاً اراضینک وضعیتی تدقیق اولنہ جق اولورسہ
اورالردہ منظرہسی اک کوزل وتپہدہ بولنہ جق اولان یر تقسیم
میدانک ایاس پاشایہ کیدن گوشہسندن تقسیم باغچہسنہ قدر قشلہنک
بولدینی محل ادلینی کوریلور .

هاممہرک تاریخندہ شو سطرلری او قویورز : « لونی غریبتی
وندیک بکی اولان آندرہ آ غریبتی نک استانبولده وندیک سفیری
اولدینی زمان بر روم قادینیلہ مناسبتندن تولد ایتمش اولوب غایت
خریص جاہ و ثروت و غایت قورناز بر آدم ایدی . وزیر اعظم
ابراہیم پاشا واسطہسیلہ سلطان سلیمانہ انتساب ایلمش و پادشاہک
اجنبی حکمدارلرلہ اولان مناسبتندہ ، باخصوص مجارستانلہ اولان

مسائلده واسطه اولمش و اووقته دنبری يالکيز و بديک ايلچيسي اوله رق دکل، مجارستان ايلچيسي اوله رق دنخي مهم رول اوينا مشدی. «
وينه يککنجی جلده غریتتی نک مجارستانده پادشاهک قائمه قامی اوله رق بولنديغنی يازييور .

قورنه ی دوپليچيوس دوشه بهرک روزنامه سنده (۱۵۳۳ سنه سی ۲۵ مایس) کوننک وقایعی يازارکن « بوراده بک اوغلی ناميله ياد اولونان آلویزیو غریتتی نک بهرا ، یعنی غلطه خارجنده کوزل اولری ، اولديغندن بحث ايدييور . و ۱۲۶ نجی صحیفه سنده « کزینیرکن غریتتی نک قوناغی جوارينه کیتدک دييور . « ديگر برکتاده Remberiti Cose de Turchi (صحیفه ۱۵۶)

Aluigi Gritti دن بحث ايدرکن :

Si faceva chiamare Beyogly che significa
figliuolo di signore

ديمی ديگر لرینی تاييد ايدييور .

منشآت سلاطين فریدون بکده دنخي (ايکنجی طبع جلد ۱ صحیفه ۶۶) شو جلاهله تصادف اولونيور :

« صولاقلر زیاده مشقت چکدکلری اجلدن اوتوز بيک اچقه انعام ويرلدي و غلطه ده اولان فرنک بک اوغلنه اوتوز بيک فلوری و اوچيوز بيک نقد ويرلدي . «

برونسور مورتمانک بو خصوصه دائر بزه ويرمک لطفنده بولنديغنی معلوماته کوره استابولده ايلچي صفتيله بولنوب چنبرلی طاش جوارنده کی ايلچي خاننده اقامت ایدن وهر کونکی وقایعی

یازمق صورتیاه آلمانجه برروزنامه رجوده کتیره Stefan Gerlach سته فان غه رلاخك (۱۵۷۳ صحیفه ۳۴) بر جنازه مراسمی مناسبتیاه غلطه خار جنده کی مزا لغه قدر کیتدکن صو کره، عودتده غربتی نك قوناعی یانندن کچدیکنی و بوقوناغك برتپه اوزرنده بولندیغنی یازیور و دییور که « غربتی نك ۵۰۰ آتی و ۱۰۰ اسیری واردی . سلطان سلیمانك محرم اسراری ایدی . اولدکن صو کره قوناعی خراب اولمشدی . کیمسه صاتیلمدی . برتورک یالکز طاشلری ایچون ۶۰۰۰ دوقا واردی . فقط ویرمدیلر . ایکی مرمر مردیوه نله بیوک برصفه چیقیلور . اولك یاننده برحام و بر حرم دائره سی واردی . بو حرم دائره سی بالاخره پادشاهك آوکوپکلرینی محافظه یه تخصیص ایدلمشدی . [۱] بورادن عودتده ایچنده ۷،۰۰۰ عجمی اوغلانی بولان بر سرای اوکندن کچدک دییور . [که بوراسیده غلطه سرای و لدیغنه هیج شبهه یوقدر .] ایشته شو تعریفاته کوره غربتی نك قوناعی بولان محل ، تقسیم باغچه سیاه غلطه سرای آره سنده و تقسیم باغچه سنه پک یقین برتپه ده بولندیغنی آ کلاشلیور که بونکده شیمدیکی طوپچی قشله سنك بولندیغنی محلدن بشقه بریر اولدیغنی آشکاردر . طولمه اولمان وطیبی غایت اسکی برطوپراق آلتندن چیقان بوستون پارچه سی ایسه بوقوناغك قبوسی ویا باغچه سنه عاند اولوب طوپراقده کومولی قالمش اولان طاشلردن اولمق ظنی ویرمکده در .

[۱] بودائر نك صامصونخانه اولمق احتمالی بولندیغنی پروفسور ورتمان

بو محل تاريخده منجم تقى الدينه عائد بعض خاطرات ايلهده
مناسبتدار بولنيور .

يوقاروده ذكري سبقت ايدن سته فان غه رلاخك نرنده
(۴۰۸ نجى صحيفه) شو سطرلره تصادف اولنيور :

(۱۵۷۷ نشرين تانى) « سلطان مراد خان ثالث قاهره دن بر منجم
جاب ايتدى . بو منجم غلطه خارجنده غريبتى نك قوناغى بوانديغى
محلده بر رصده خانه انشا ايتدى . بو قوله بر قاچ قولاج زميندن آشاغيمده
اولوب كنيشلكى دخى بر قاچ قولاج ايدى . « ديه باشلايور .
بوننده آ كلاشيلديغنه كوره منجم تقى الدينك رصده خانه سى ده
بوراده ايمش . تقسيم ميدانك تاريخ نقطه نظرندن اهميتنى برقات
دها آرتديران بو رصده خانه دنده اشاغيمده بحث ايله جكيز .

ايشته « بك اوغلى تسميه سنك سببى بونر . »

غلطه نك تاريخى يالكيز بيزانس تاريخنه مربوط اولوب تون
بجر سيفيده باشا ايان حكومتلك و باخصوص لاتيناكك تاريخيه
دخى مناسبتداردر .

آق دكيزده تجارته اشتغال ايدن اقوامك هان كافه سى داثما
بيزانسه توجيه نظر ايتمشلردر . تجارت ايچون بيزانسه كلن ونديك ،
جنوه . بيزا تجارلرى كى ايتاليا تجارلرينك كافه سى يواش يواش

یراشهرک استانبولده لاتین مستعمره لری تشکلی ایتمه و بیومکه باشلامشدر .

بواقوام ارانده ایتالیا جمهوریتلری دائما برنجی موقعی اشغال اینشلردر . شرق ایمپراطورلنی رومادن آیریلدینی زمانلرده بیله ایتالیانلرک استانبولده مهم بر موقع تجاریلری واردی . او وقتدنبری بونلر دائما استانبولده بر مسافردن زیاده بر مال صاحبی کبی یرلشمکه کوز دیکدکلرندن کسب استقلال امللری ارقه سنده چالیشیورلردی . فقط بیزانس ایمپراطورلغنک قوتلی زمانلرنده بو ارزولرینی میدانه کتیره مدیلر . مع مافیله بونیتله چالیشمدن هیچ بر زمانده کری طور مادیلر و بیزانس ایمپراطورلغنک هر ضعفنده بر آدیم ده آتهرق بر طاقم معاهدات و امتیازات ایله کندیلرینه برر موقع تجاری تأمیننه موفق اولدیلر . آمانفی لیلر ، لومباردیالیلر ، موسویلر ، وندیکلیلر جنویزلر استانبول طرفنده بر محله و تجارتگاه صاحبی ایدیلر . ۱۹۹۱ سنه سنده وندیکلیلر ایمپراطور ایکنجی واسیل و طقوزنجی قونسلانتین دن خیلی امتیازات تجاریه استحصالنه موفق اولشلردی . فقط بو امتیازات دیکر آمانفی لیلر ، لومباردلر و یهودیلرک منافع تجاریه لرینه ضرر ایراث ایتمه جک شکلده ایدی .

استانبولده امتیازات اقتصادیه مالک اولان ملتلرک ایملک اولانلری آمانفی لیلر ایله وندیکلیلردر ؛ پزالیلرله ، جنویزلرک استحصال ایتدکلری حقوق تجاریه اونلردن سوکرادر .

بیزانس حکومتی خارجی دشمنلرله ایکیده برده تضییق ایدیلدیکی وباشی داره کلدیکی وقت کندیسنه برر طفیل کبی یاپشمش اولان

بو تجارت هیئت تجکری بنک امتیازاتی توسیع ایدرک اونلرک معاونتی قزمانق ایستدیکندن تجارتک بر قسم مهمی بونلرک انه کچمش و همان قرون وسطانک دوامی مدتیجه لاتین تاجرلری النده قالمشدر . بونلر ایسه هر فرصتین استفاده ایدرک کرک اقامت ایتدکری محله لرک و کرکسه تجارت ایتدکری چارشو و بازارلرک حدودینی توسیع ایلمشدر و بوجهاه استانبول جهته یرلشمشدر . [۱]

لاتینلر استانبول جهته Pèramati پراماتیس قپوسی دنیان « بالی بازاری » قپوسندن سیرکه جییه قدر اولان محلی یعنی شهرک اک تجارتکاه اولان قسمی اشغال ایلرلردی . هر جماعتک تجارت ایتدکری منطقه لر آیرلمشدی . بو منطقه لرک هر برنده هر جماعته مخصوص « نه موریون » و یا « نه مبولون » دنیان اوستی قاپالی چارشولر [۲] . خانلر . مغازه لر واردی .

هر چارشونک ساحله برر اسکله لری اولوب آق دکز و قره دکزک بتون تجارت اسکله لرینه اوغرایان کمیلری بو اسکله لره یاناشیرلردی .

بو کمیلر حتی هند دکز لرینه قدر کیدرلر و اوراده تشکیل

[۱] Belin : Histoire de la latinité de Constantinople

P. 16

[۲] اوستی کمرلره اورتولو اولان و شیمدیکی مصر چارشوسنه مشابه بونان بو چارشولره عربلر « فندق » دیدکری کبی اوزمانده لاتینلر Fondacus fonde foundigué · foncé و آسکی فرانسزجه ده Founda · Fondicus و ایتالیانجه fondaco اسپانیولجه ده Alfondéga دیرلردی .

Belin : histoire de la latinité de Constantinople p. 17

ایتدکاری مستملکه لر واسطه سیاه اوزاق ممالک تیرک اموال تجاریه لرینی
استانبوله و استانبولک کیلرینی اورالره کورتورلر ایدی .
قرون وسطانک اک بیوک شهرلرندن بری اولان استانبوله کی
حیات وسفاقت ، ایمپراطورلرک بدتمز ، توکنمز اسرافلری ،
تا افریقادن ایرانه قدر امتداد ایدن قوجه بر ایمپراطورلغک تکمیل
وارداتنک آقوب کلدیکی بر مملکتده اوچ درت آیلق بر یولدن
یورغون و پارچه لانمش یاکنلریله . هندک ، افریقانک ، عنبرلرینی
قاشلرینی ، انجولرینی ، قوشلرینی ، به زلرینی کتیروب خلیج ساحلنه
یاناشان بر کمینک اهمیتی نه درجه یه چیقاراجنی اشکاردر . روملر
تجارتدن زیاده سیاسیات و حکومت ایشلرینه متایل اولدقلرندن
تجارتک ، باخصوص تجارت بحریه نک . مهم رقسمی بواجنی تاجرلرک
النده ایدی . ذاتاً وندیک و جنویز دونمالری کندی تجارت کیلرینی
قورصانلره قارشو محافظه ایتدکاری کبی هر مملکتده تشکیل ایش
اولدقلری شعبه تجارتلرک ترقی و استقلالنده خدمت ایلورلردی .
بیزانسه کی قولونیلر ایسه بیزانس حکومتدن آرو وهان
تمامیه مستقل کبی ایدیلر .

پزالیلر بر « قونسول » طرفندن ، جنویزلر بر « بوده ستا »
طرفندن که - جماعت مجاس ریسی حکمنده ایدی - ووندیکلیلرده
بر « بالیوز » طرفندن اداره اولتورلردی .

وندیکلیلر ، وندیک دونانماسنک بیزانس ایمپراطورلغنه اولان
خدمته مکافاة امتیازاته نائل اولملرینی متعاقب استانبوله اک أسکی
اولان « پزالیلر » أسکی استقلاللرینی غائب ایشلردی .

برنجی آلکسی قومنه (۱۱۱۸ - ۱۰۸۱) زماننده وندیک
دونا ماناسنک ایمپراطور دوناماسنه معاونت ایدهرک برلکده حرب ایتک
نتیجه سنده وندیکلیرا استانبولده رچوق امتیازات تجاریه یه ملک اولمشلر
وحتی ایمپراطور وندیک « دوز » ینه هان وزیر درجه سنده اولان
« پروتو سباستوس » لقبی ویرمشدی . او زمانه قدر امالنی لیلرک
اولان و خلیج ساحلنده بولنان اوچ اسکله ارتق وندیکلیلره
کچمش ایدی .

« هانزی غلاوانی » نك بیانانه کوره ایلك وندیک تجارتکاهی
استانبولک مرمره ساحلنده و قوم قپو ایله « لانغه » آره سنده
ایمش . دو قور مورتمانده وندیک بالیوزینک « فوروم قونسطانن »
(چنبرلی طاش) جوارنده بر سرایی اولدیغندن بحث ایدیور .
۱۱۱۲ سنه سنده وقایع سیاسییه ظهوره کلن مشکلات حسیلله
ایمپراطور آله کسی پزایلرده وندیکلی و امالنی لیلرک حائز اولدیغی
حقوق و امتیازاته مشابه مساعدات اعطاسنه مجبور اولدی .

آرتق پزایلرده اسکله ، چارشو و دیگر جماعتلرکی ایاصوفیه ده
وایپودر و مده برر محل مخصوص و محفل رسمی الده ایتدیلر .
بیزانس مبانیسی حقنده تدقیقاتیله مشهور اولان موسیو
« پاسپاتی » نك افاده سنه نظراً پزایلرک منطقه سی امالنی لیلرله
وندیکلیلرک شرق طرفنده و شیمدیکی حمیدیه تره سی جوارنده
اولوب چفته اسکله دیدکلی « دیپلی اسقالا » یه مالک ایدیلر .

بو قولونیلرک محله لری آیری اولقله برابر استانبول سورینک
داخلنده ایدیلر .